

عنوان مقاله:

تجارت خارجی صفویان و رقابت کمپانی های هند شرقی انگلیس و هلند (دوره شاه صفی و شاه عباس دوم)

محل انتشار:

دوفصلنامه تاریخ ایران، دوره 17، شماره 1 (سال: 1403)

تعداد صفحات اصل مقاله: 32

نویسنده:

انور خالندی - استادیار گروه تاریخ، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

با تبدیل بازرگانی در اقیانوس هند به شاخه‌ای از تجارت دریایی جهانی، ایران عصر صفوی هم به دلیل نزدیکی به خلیج فارس وارد این عرصه گردید. کمپانی‌های هند شرقی انگلیس و هلند در نیمه اول قرن هفدهم میلادی با هدف در دست گرفتن تجارت انحصاری شرق متولد و راهی سرزمین‌های شرقی از جمله ایران شدند. شاه عباس یکم با عقد قرارداد و اعطای امتیازاتی آنان را وارد مدار اقتصادی و تجاری ایران کرد تا از رقابت تجاری آنها برای رونق و شکوفایی اقتصاد کشور استفاده کند. رقابت‌های این دو کمپانی برای تسلط بر تجارت انحصاری ایران پس از شاه عباس نیز ادامه یافت. مقاله حاضر، با استفاده از روش توصیفی تحلیلی و با استناد به منابع ایرانی و غیرایرانی، در پی روشن ساختن عوامل موثر در رقابت کمپانی‌های هند شرقی انگلیس و هلند در دوره شاه صفی و شاه عباس دوم است. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهند لغو انحصار صادرات ابریشم توسط شاه صفی، قراردادهای تجاری دولت ایران با کمپانی‌ها، پول نقد (نقدینگی)، جنگ‌های انگلستان و هلند در اروپا و خلیج فارس، و صادرات و واردات این کمپانی‌ها از عوامل موثر در رقابت تجاری کمپانی‌ها در دوره شاه صفی و شاه عباس دوم بودند. در این رقابت تجاری کمپانی هند شرقی هلند به دلیل دارا بودن نقدینگی بیشتر، قدرت چانه‌زنی و دیپلماسی بیشتر در مذاکرات با دربار صفوی و مجهزتر بودن کشتی‌های تجاری نظامی بر کمپانی انگلیسی برتری داشت.

کلمات کلیدی:

ایران، صفویان، تجارت، کمپانی هند شرقی انگلیس، کمپانی هند شرقی هلند

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2043584>

